

Na temelju čl. 5. stavak (1) točka h) i 19. stavak (1) točka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/17) i članka 12. stavak (1) točka d) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 03/18) Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na elektronskoj sjednici održanoj dana 20.03.2020. godine donosi

ODLUKU
O PRIVREMENIM MJERAMA KOJE LEASING DRUŠTVA I MIKROKREDITNE
ORGANIZACIJE PRIMJENJUJU ZA UBLAŽAVANJE NEPOVOLJNIH EKONOMSKIH
POSljedica UZROKOVANIH POJAVOM VIRUSNOG OBOLJENJA „COVID-19“

Članak 1.

Predmet

- (1) Ovom odlukom utvrđuju se privremene mjere s ciljem ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanim epidemijom virusnog oboljenja COVID-19 i očuvanja stabilnosti finansijskog sektora Federacije Bosne i Hercegovine, a koje se odnose na:
 - a) odobravanje olakšica klijentima leasing društava i mikrokreditnih organizacija koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim efektima,
 - b) posebna pravila za upravljanje kreditnim rizikom, koja leasing društvo i mikrokreditna organizacija (u daljnjem tekstu: NFI - nedepozitna finansijska institucija) mogu primjenjivati u slučaju da odobre posebne mjere klijentu,
- (2) NFI odobrava olakšice, odnosno posebne mjere iz članka 3. ove odluke klijentima s ciljem prevladavanja poteškoća s kojima se suočavaju i olakšavanja klijentima da u narednom razdoblju uredno izmiruju svoje obveze prema NFI.
- (3) Odredbe ove odluke primjenjuju se na NFI sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i podružnice NFI sa sjedištem u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu koje posluju na području Federacije Bosne i Hercegovine, kojima je Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) izdala dozvolu za rad.

Članak 2.

Pojmovi

- (1) **Obveze** u smislu ove odluke su potraživanja NFI od fizičkih i pravnih osoba nastalih po osnovi ukupnog iznosa dospjele i nedospjele glavnice, obračunate i nenaplaćene kamate po leasing i mikrokreditnim ugovorima, naknade, kao i ostali prateći troškovi koji nastaju po leasing i mikrokreditnim ugovorima.
- (2) **Klijenti NFI** su fizičke ili pravne osobe čija je kreditna sposobnost pogoršana, odnosno čiji su izvori za otplatu smanjeni i time onemogućeno ili će biti onemogućeno izmirivanje obveza prema NFI, ukoliko je to posljedica negativnog utjecaja epidemije virusnog oboljenja COVID-19. Banke i druge finansijske institucije u smislu ove odluke se ne smatraju klijentima NFI.
- (3) **Posebne mjere** su mjere privremenog karaktera i odnose se na pružanje mogućnosti odgode plaćanja obveza, restrukturiranja obveza ili druge olakšice koje imaju za posljedicu modifikaciju izloženosti koju je NFI odobrila fizičkim i pravnim osobama zbog okolnosti koje mogu dovesti do otežanog izmirenja njihovih obveza prema NFI, uz poduzimanje svih ostalih

mjera za upravljanje kreditnim rizikom radi ublažavanja negativnih posljedica na kreditnu sposobnost klijenta NFI, održivost njegovog poslovanja i poslovanje NFI.

Članak 3.

Posebne mjere

- (1) Posebne mjere koje NFI može odobravati klijentima iz članka 2. stavka (2) su:
 - a) moratorij, odnosno zastoј u otplati obveza,
 - b) uvođenje „grace“ razdoblja za otplatu obveza u slučaju obveze koja se otplaćuje anuitetno na razdoblje od najduže 6 mjeseci,
 - c) produženje krajnjeg roka za otplatu obveze koji se otplaćuju anuitetno,
 - d) produženje roka dospijeca obveze s jednokratnim dospijecom na razdoblje od najduže 6 mjeseci, pri čemu bi klijenti tijekom tog razdoblja mogli koristiti i dio izloženosti koji je bio neiskorišten na dan modifikacije (primjenjivo u poslovanju leasing društava),
 - e) odobravanje dodatnog iznosa izloženosti za potrebe prevladavanja njegovih trenutnih poteškoća s likvidnošću (primjenjivo u slučaju mikrokreditnih organizacija),
 - f) druge mjere koje NFI poduzima u cilju olakšanja servisiranja obveza klijenta i uspostave održivog poslovanja klijenta.
- (2) Posebne mjere iz stavka (1) ovoga članka mogu uključiti i druge modalitete prilagođavanja načina i dinamike otplate obveza, primjerene olakšice i druge oblike podrške NFI fizičkim i pravnim osobama koje su korisnici kredita.
- (3) U okviru posebnih mjera iz stavka (1) točka a) ovoga članka, NFI je dužna provoditi sve potrebne aktivnosti radi adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom i prilagodbe trenutnim i privremenim okolnostima u poslovanju, s ciljem stvaranja uvjeta za naknadni oporavak i ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja „COVID-19“ na održivost poslovanja klijenta.
- (4) Tretman posebnih mjera iz ovoga članka mogu imati mjere koje je NFI odobrila na temelju pojedinačne analize kreditnog rizika ili rizika portfelja i/ili proizvoda, sektorske strukture izloženosti, na temelju kojih je procijenila da će odobrene mjere omogućiti u narednom razdoblju uredno izmirenje obveza prema NFI.
- (5) NFI će odobravati posebne mjere samo klijentima iz članka 2. stavka (2) ove odluke.

Članak 4.

Modalitet

- (1) NFI je dužna za klijente iz članka 2. stavka (2) definirati primjeren modalitet koji sadrži posebne mjere iz članka 3. ove odluke koji će omogućiti klijentima da u narednom razdoblju uspostave održivi model poslovanja i uredno izmiruju obveze prema NFI.
- (2) Modalitet može sadržavati jednu ili kombinaciju posebnih mjera, na temelju zahtjeva klijenta i pojedinačne kreditne analize, na temelju kojih je NFI procijenila da će odobrene mjere omogućiti klijentu da u narednom razdoblju uredno izmiruje svoje obveze prema NFI.
- (3) NFI može definirati modalitet za pojedinačnog klijenta ili na portfelj osnovi.
- (4) Prilikom definiranja modaliteta za pravne osobe koje imaju izloženosti u bankama i drugim nedepozitnim financijskim institucijama, NFI treba aktivno djelovati u cilju usuglašenog djelovanja s bankama i drugim nedepozitnim financijskim institucijama u pronalaženju zajedničkog modaliteta za naknadno prilagođavanje realnih mogućnosti otplate obveza.

Članak 5.

Moratorij

- (1) Moratorij, u smislu ove odluke, predstavlja odgodu plaćanja obveza definiranih u članku 3. stavku (1) točka a) ove odluke.
- (2) Moratorij kao jedna od posebnih mjera u okviru modaliteta može se ugovarati u maksimalnom trajanju do 12 mjeseci.
- (3) Prije definiranja primjerenog modaliteta, NFI može klijentu odobriti moratorij do ukidanja proglašenja stanja „Prirodne ili druge nesreće na teritoriju Bosne i Hercegovine“, u cilju pripreme potrebne kreditne analize i utvrđivanje primjerenog modaliteta za klijenta. Ovaj rok ne utječe na maksimalno trajanje moratorija iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Tijekom trajanja moratorija, NFI ne obračunava zateznu kamatu na iznos dospjelih potraživanja.

Članak 6.

Ostale modifikacije

- (1) Modifikacija ugovorenih obveza iz članka 2. stavka (1) ove odluke predstavlja ugovorom regulirano novo potraživanje kojem su zamijenjene postojeće obveze klijenata koje mogu uključiti produženje roka vraćanja glavnice i/ili kamate, smanjenje kamatne stope, otpis dijela potraživanja, odobravanje novih sredstava (primjenljivo kod mikro kreditnih organizacija) ili druge bitne promjene ugovornih uvjeta kojima se olakšava položaj klijenta.
- (2) U okviru primjene posebnih mjera, kamatna stopa za modificirane izloženosti ne može biti veća nego što je bila definirana postojećim ugovorom.
- (3) Prilikom ugovaranja posebnih mjera, NFI ne može naplaćivati dodatne naknade za izvršene usluge, odnosno naknade povezane s modifikacijom izloženosti.
- (4) Za promjene prvobitno ugovorenih uvjeta kredita i financiranja putem leasinga, NFI je u obvezi osigurati pisanu suglasnost svih ostalih ugovornih strana u kreditnom poslu.
- (5) NFI je dužna objaviti informacije o mogućim modifikacijama kreditnih obveza na svojoj službenoj web stranici.

Članak 7.

Posebna pravila za upravljanje kreditnim rizikom

- (1) U slučaju da NFI odobri moratorij na obveze u smislu ove odluke, može ove klijente zadržati u kategoriji klasifikacije s pripadajućim postotkom rezerviranja i kategorizacijom (klasifikacijom) potraživanja u Centralnom registru kredita kod Centralne banke Bosne i Hercegovine (CRK) koji su bili na dan 29.02.2020. godine i zaustaviti brojač dana kašnjenja za vrijeme trajanja moratorija.
- (2) Nakon isteka razdoblja na koje je odobren moratorij, rezerve za gubitke se formiraju sukladno metodologiji propisanoj Odlukom o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društva ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/09) i Odluci o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka MKO ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/07).
- (3) U slučaju da NFI klijentu odobri modificirano potraživanje, rezerve za gubitke se formiraju u skladu s metodologijom propisanom odlukama iz stavka (2) ovoga članka, primjenjujući brojač dana kašnjenja od datuma potpisa aneksa ugovora po osnovi izmjene prvobitno ugovorenog otplatnog plana.

Članak 8.

Odobrenje posebnih mjera

- (1) Posebne mjere NFI može provoditi po zahtjevu fizičke i pravne osobe ili njihovo korištenje može pokrenuti samoinicijativno u okviru redovnog procesa praćenja potraživanja u kašnjenju, imajući u vidu nepovoljne ekonomske posljedice (direktne i/ili indirektne) uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja „COVID-19“.
- (2) Prije odobrenja posebnih mjera propisanih ovom odlukom, NFI je dužna klijente upoznati s mogućnostima korištenja istih, svim uvjetima i efektima mjera (ponuda), a klijenti su dužni izjasniti se o ponudi i dostaviti prihvrat ponude ako istu prihvataju.
- (3) Prihvatanje ponude iz stavka (2) ovoga članka smatrat će se izjavom volje klijenta za zaključenje novih uvjeta financiranja, koja u izvanrednim okolnostima izazvanim pojavom „COVID-19“ može privremeno, do stjecanja uvjeta za pribavljanje originalnog dokumenta, biti prihvaćena u elektroničkoj formi.
- (4) Ukoliko NFI procijeni da fizička osoba neće biti u mogućnosti dati odgovor na ponudu NFI radi tehničkih ili drugih prepreka, NFI može aktivirati moratorij iz članka 5. stavak (3) ove odluke uz obvezu naknadnog informiranja istog i dokumentiranje razloga za takvo postupanje nadležne razine za odlučivanje u NFI.
- (5) NFI je dužna utvrditi način evidencije o postupanju sukladno odredbama ovoga članka i osigurati potpunu dokumentiranost provedenih postupaka.

Članak 9.

Izvješćivanje

- (1) NFI je dužna osigurati praćenje realizacije posebnih mjera, voditi posebne analitičke evidencije na način da sve aktivnosti o odobravanju i ugovaranju posebnih mjera iz ove odluke i njihovi efekti budu pregledni i dostupni za potrebe NFI, kao i u svrhu nadzora koji obavlja Agencija.
- (2) NFI je dužna izvješćivati Agenciju o efektima realizacije posebnih mjera sukladno formi i u rokovima koje će propisati direktor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u roku od 10 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Članak 10.

Obavezne aktivnosti NFI

- (3) NFI je dužna internim aktima definirati:
 - a) ovlaštenja i odgovornosti u procesu provedbe mjera i aktivnosti,
 - b) sustav praćenja i izvješćivanja u NFI i izvješćivanje Agencije o aktivnostima i mjerama iz ove odluke i rezultatima u vezi s njihovom primjenom,
 - c) vrste privremenih mjera i olakšica, kao i uvjete za njihovu primjenu,
 - d) način dokumentiranja odobrenja posebnih mjera i aktivnosti,
 - e) postupak komunikacije s klijentima u smislu odredbi ove odluke i druge elemente koje ocijeni relevantnim za primjenu odredbi iz ove odluke,
 - f) posebne mjere sustava unutarnjih kontrola.
- (4) NFI je dužna svoje interne akte uskladiti s odredbama ove odluke u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Članak 11.

Rok trajanja

Ova odluka je privremenog karaktera i primjenjuje se do njenog opoziva od strane Agencije.

Članak 12.

Stupanje na snagu

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj: U.O.-41-02/20

Sarajevo, 20.03.2020. godine

PREDSJEDNICA

UPRAVNOG ODBORA

mr. sc. Ljerka Marić, dipl.ecc., v.r.